

הפתרון לפריפריה לא נמצא במרכז

מחקר שערך משרד האוצר דיהה כי לתושבי הפריפריה יש סיכוי נמוך יותר להתקדם בסולם החברתי ולשפר את שכרם. הפתרון לבעה נעוץ בטיפוח של מנהיגות מקומית

ענת נחמה לביא 07:16, 11.02.22

שבועות האחרונים פורסמה סקירה של אגף הכלכלי הראשית באוצר, בעקבות מחקר שבבחן את הקשר בין מקום המגורים והМОBILEיות הבэн-זרות בשכר. החוקרים בחנו ילדים שנולדו למשפחות ממיעד כלכלי נמוך ובדקו עד כמה הצליחו לשפר את שכרם בגין לשכר של חורייהם, והאם נמצא קשר למקור המגורים שלהם.

הסקירה חשפה למצא לא מפתיע, לפיו יש שנות גבוהה בין המוביליות החברתית של ייל שגדל בראשון לציון, לעומת ייל שגדל בטבריה, ובככללה - היכולת לנوع מעלה בסולם החברתי הקשור גם למקום המגורים ומתואמת בקשר חיובי חזק עם רמת הפריפריאלית והמדד הסוציאקונומי של הרשות המקומית. הסיבות לכך הן שונות ומגוונות, החל מגישות לחינוך איצוטי, דרך הזדמנויות בתעסוקה ועד חשיפה לטיפור הצלחה אישים.

נדמה לי שתוצאות המחקר לא מפתיעות איש, והן מהוות אישוש מחקרי לפערים שאנו נאגרון חווים בכל יום בשטח. למעשה, על בסיס ההנחה מובוסות תוכניות הפעולה שלם – סביבת המגורים הקרובה משמשת השראה וכוללה למשוך אוترك לעלה, חשיפה לאנשים עם השכלה גבוהה והישגים אישיים ומקצועיים מעודדת חתירה למציאות, וכל אלה יחד מספקים תשתיות טובות יותר למוביליות חברתית.

טבריה. הפריפריה הגיאוגרפית והחברתית בישראל סובלת משנים של הזנחה (צילום: טל שחר)

אולם לצד תיאור המצב שמשמעותו כאמור את מה שיכל ישראל רואה ומרגיש, אחד הכללים המוצעים להתרמודדות עם הנושא, הוא לתמוך באמצעותם של איזוריהם שבחם יש אפשרות למוביליות גבוהה יותר.

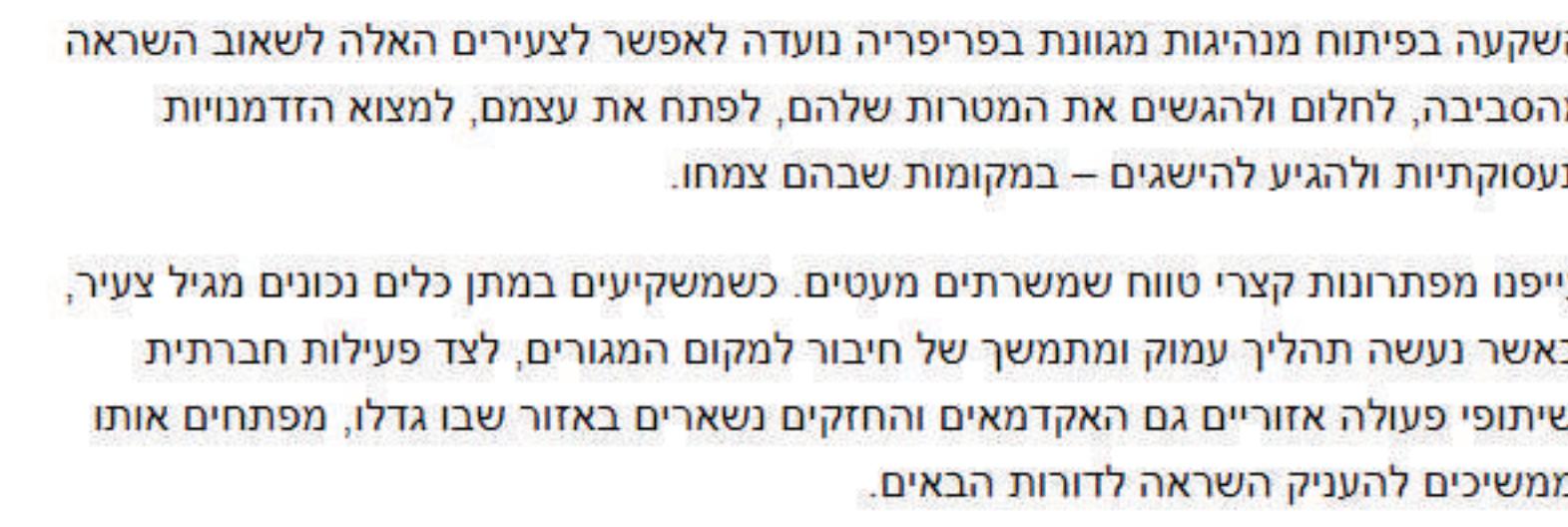
האם זה פתרון יעיל למספר מצומצם של אנשים? בהחלט כן. האם זה פתרון נכון למדינת ישראל? בהחלט לא.

אין לנו צורך בעוד מאותו הדבר
הפריפריה הגיאוגרפית והחברתית בישראל סובלת משנים של הזנחה. הפער מול סקטורים אחרים שעולים ברמת החיים בצורה מטאורית, מובילים את תושבי הפריפריה הגיאוגרפית והחברתית ליאוש, ולתחווה קשה שלulos לא יכולו לסגור את הפער הזה.

חומר יותר הוא מצב של פערים בין יישובים הקרובים זה לזה גיאוגרפית, אבל שונים לחולטן מבחינה סוציאקונומית. פער זה משקף את הנינווק בין האוכלוסיות שונות, והוא חריף אפילו יותר, שכן צעירים מסתכלים בעיניהם כלפים "מעבר לגדר", שוכנים לחינוך טוב יותר, להזדמנויות רבות יותר ולעתיד ורוד יותר.

השיקעת משבבים בעידוד מעבר של אנשים מאזורים מוחלטים לאיזוריהם יותר הוא פתרון, שווייל, אם בכלל, לקבוצה מצומצמת, בטוחה המיידי בלבד. למעשה, מושג, מושג מהפריפריה למרץ הוא תהליך שמתרכז כבר عشرות שנים, ואית פתרון אלא חלק מהבעיה, שכן הוא שומר על היתרונות של המרכז לעומת הפריפריה, משאיר את המשבבים במקומות חזקים ומוניציח את הפער שבין האיזורים.

לביעות מורכבות אין פתרונות פשוטים
הדרך לצמצום הפערים בין המרכז לפריפריה היא לא באמצעות הנגשת המרכז לאוכלוסיות מסוימות, אלא באמצעות משבבים משמעותיים בפיתוח מנהיגות צעירה ומגונות בפריפריה, שתביא לשינוי חברתי מבפנים, לטוח ארוך וכלל התושבים.

צריך להשיקע באותו כלים נכונים כבר בגיל צער (צילום: רותסרא)

מה שישראלי צריכה לעשות הוא לא עוד צעירים מוכשרים למרץ ולאיזוריהם "חזקים" לחפש הזדמנויות, אלא יצירה של הזדמנויות, השרהה והצלחות בפריפריה, שיבילו לשיפור מצבם הכלכלי של התושבים ויישרו את הצעירים האלה במקומות בהם נולדו וגדלו.

איך עושים זאת זה? מתחילה מלהבין שלבעיות מערכתיות וסובכות אין פתרונות קצרי טווח.

השיקעה בפיתוח מנהיגות מגונות בפריפריה נועדה לאפשר לצעירים האלה לשאבו השרהה מהסבירה, לחלום ולהגשים את המטרות שלהם, לפתח את עצמן, למצוא הזדמנויות תעסוקתיות ולהגיע להישגים – במקומות שבהם צמחי.

עייננו מפתרונות קצרי טווח שמשרתיים מעטים. כמשמעותם במתן כלים נכונים מגיל צער, ואשר נעשה תהליך عمוק ומתרחש של חיבור למקום המגורים, לצד פעילות חברתיות ושיתופי פעולה איזוריים גם האקדמיים והחזקים נשארים באיזור שבו גדלו, מפתחים אותו ומשיכים להעניק השרהה לדורות הבאים.

השיקעה וטיפול של מנהיגות מקומית ומגונות, כזו שמצוונת לצמצום פערים, שידעת לייצר שיתופי פעולה איזוריים, לגשר על פער שפה ותרבותות ולהציג תשתית איצוטית לטווח הארוך, הוא הדרך היחידה לשנות את הדפוסים הקיימים ולחולל שינוי שישפיע על רבים לאחר זמן.

ענת נחמה לביא היא מנכ"לית שותפות אדמונד דה רוטשילד, ארגון המוביל בפיתוח מנהיגות צעירה ומגונות בפריפריה